SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W WIERZCHOSŁAWICACH ZA ROK 2016

I. Informacje wstępne:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach *jest jednostką organizacyjną Gminy Wierzchosławice. Funkcjonuje na podstawie obowiązujących przepisów prawa: Statutu zatwierdzonego Uchwałą* Nr XVIII/128/2016 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie w sprawie nadania statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach, *Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz aktów prawnych wydanych przez Radę Gminy Wierzchosławice i Kierownika Ośrodka.*

Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Wierzchosławice. Drugim obszarem działalności GOPS jest realizacja zadań dotyczących przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych.

Ośrodek realizuje zadania w szczególności na podstawie następujących przepisów prawnych:

1) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r., poz. 930 z późn.zm.),
2) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r.,poz.1390.),
3) ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016r., poz. 575 z późn. zm.),
4) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r., poz.1518 z późn.zm.),
5) ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U z 2015r., poz.859 z późn. zm.),
6) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (Dz. U. z 2014r., poz. 567 z późn.zm.),
7) ustawa z dnia 17 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r., poz. 195),
8) ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2013 poz. 966 z późn. zm.),
9) ustawy z dnia 10.04.1997 - prawo energetyczne (Dz.U. z 2012, poz. 1059 z późn. zm.),
10) 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2016 r., poz. 645 z późn.zm.),
11) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015r.,poz. 581 z późn. zm),
12) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016, poz. 1870),
13) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016, poz. 446 z późn. zm.),
14) ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2015r., poz. 513 z późn.zm.),
15) ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz.121 z późn. zm.),
16) Uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014–2020 (M.P. z 2014 r., poz. 671),

jak również posiłkuje się m.in. przepisami prawa zawartymi w ustawach z dnia:

- 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2016 r., poz.1828),
- 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2016r., poz. 487),
- 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2016 r., poz.546 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postepowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r., poz.23),

<u>Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań ustawowych:</u>

- **Zadania określone w ustawie o pomocy społecznej –**

Ogólny koszt: **797 114 zł.** obejmuje wydatki z zakresu:

- zadania własne gminy		**771 314 zł**.
	w tym dotacja rządowa:	**417 468 zł.**
- zadania zlecone gminie		**25 800 zł.**

- **Zadania określone w ustawach o systemie ubezpieczeń społecznych i powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym –**
  Ogólny koszt: **149 601 zł.**

- **Zadania określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych -**
  Ogólny koszt: **2 230 307,00 zł.**

- **Zadania określone w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna -**
  Ogólny koszt: **90 056,00 zł.**

- **Zadania określone w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów -**
  Ogólny koszt: **147 250,00 zł** obejmuje wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

- **Zadania określone w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci -**
  Ogólny koszt: **4 860 317,00 zł.**

II. Pomoc społeczna:

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc społeczną może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania. Świadczenia pomocy społecznej adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych problemami, których nie potrafią rozwiązać przy pomocy własnych zasobów i możliwości. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:
- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:
1) ubóstwa;
2) sieroctwa;
3) bezdomności;
4) bezrobocia;
5) niepełnosprawności;
6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7) przemocy w rodzinie;
8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;

11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13) alkoholizmu lub narkomanii;
14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń z systemu pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej*, od dnia 01 października 2015r. kryteria dochodowe oraz kwoty świadczeń pieniężnych wynoszą odpowiednio:

- kryteria dochodowe:
  - dla osoby samotnie gospodarującej: **634 zł**;
  - dla osoby w rodzinie: **514 zł**.
- kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej:
  - maksymalna kwota zasiłku stałego: **604 zł**;
  - kwota dochodu z 1 ha przeliczeniowego: **288 zł**.

Wobec powyższego prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje:
- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **634 zł**;
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **514 zł**;
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;

– przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Należy nadmienić, iż osoby lub rodziny, których dochód nie przekracza **150%** kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (t.j. **951 zł**) lub na osobę w rodzinie (t.j. **771 zł**), mogą ubiegać się o pomoc w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach można ubiegać się o pomoc w formie pieniężnej, jak również niepieniężnej. Należy pamiętać, że organ pomocy społecznej musi wziąć pod uwagę wskazówki co do zasad udzielania pomocy z posiadanych funduszy osobom potrzebującym, to jest: rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy (art. 3 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej), jednakże potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej (art. 3 ust. 4 ustawy).

<u>Do świadczeń pieniężnych zalicza się:</u>
1. zasiłek stały,
2. zasiłek okresowy,
3. zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
4. zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
5. pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
6. świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
7. wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez Sąd.

<u>Świadczenia niepieniężne:</u>
1. praca socjalna,
2. bilet kredytowany,
3. składki na ubezpieczenie zdrowotne ,
4. składki na ubezpieczenia społeczne,
5. pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
6. sprawienie pogrzebu,
7. poradnictwo specjalistyczne,
8. interwencja kryzysowa,
9. schronienie,
10. posiłek,

11. niezbędne ubranie,
12. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
13. specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
14. mieszkanie chronione,
15. pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
16. pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie *przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie specjalnych zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;

- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Realizacja świadczeń pomocy społecznej -
Struktura wydatków na świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych i własnych gminy w 2016 roku:

- **Zadania zlecone w 2016 roku:**

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł.
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	**0**	**0**	**0**
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	**2**	**1032**	**25 800**
Łącznie:	**x**	**x**	**25 800**

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

- **Zadania własne w 2016 roku:**

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł.
Zasiłki stałe ogółem: w tym z przeznaczeniem dla:	**49**	**470**	**232 927**
• środki własne:	**X**	**X**	651
• dotacja:	**X**	**X**	232 276
Zasiłek okresowy ogółem, w tym:	**56**	**324**	**112 815**
• środki własne:	**X**	**X**	782
• dotacja:	**X**	**X**	112 033
Posiłek – dożywianie w szkole i przedszkolu, w tym:	**153**	**18416**	**76 501**
• środki własne:	**X**	**X**	22 950
• dotacja:	**X**	**X**	53 551
Posiłek – dożywianie w szkole i przedszkolu na podst. pkt V.2 uchwały RM (bez wywiadu środowiskowego), w tym:	**20**	**2316**	**10 091**
• środki własne:	**X**	**X**	3 027
• dotacja:	**X**	**X**	7 064
Doposażenie punktów wydawania posiłków, w tym:	**0**	**0**	**0**
• środki własne:	**0**	**0**	0
• dotacja:	**0**	**0**	0
Zasiłki celowe na zakup żywności (w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania"), **w tym:**	**193**	**856**	**77 040**
• środki własne:	**X**	**X**	30 834
• dotacja:	**X**	**X**	46 206
Zasiłki celowe i w naturze, w tym:	**112**	**X**	**61 875**
• zasiłki celowe specjalne	40	58	16 109

Usługi opiekuńcze, w tym:	**1**	**435**	**6 288**
Sprawienie pogrzebu	**1**	**1**	**2 420**
Schronienie	**2**	**7**	**2 207**
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	**47**	**411**	**19 889**
• środki własne:	**X**	**X**	0
• dotacja:	**X**	**X**	19 889
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniem losowym	**5**	**5**	**7 500**
Opłata za DPS	**8**	**78**	**161 761**
Łącznie:	**X**	**X**	**771 314**

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Charakterystyka gospodarstw domowych objętych pomocą:

W 2016 r. pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objęto **238 rodzin**, o liczbie osób w rodzinach: **635**. Rodzinom tym udzielano pomocy w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w ramach zadań własnych i zleconych, w szczególności z powodu:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	**210**	**569**
Sieroctwo	**0**	**0**
Bezdomność	**2**	**2**
Potrzeba ochrony macierzyństwa	**32**	**175**
Bezrobocie	**111**	**294**
Niepełnosprawność	**81**	**148**
Długotrwała lub ciężka choroba	**81**	**146**
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	**39**	**141**
Przemoc w rodzinie	**22**	**91**
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	**0**	**0**
Alkoholizm	**30**	**54**
Narkomania	**0**	**0**
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	**2**	**2**
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	**0**	**0**
Zdarzenie losowe	**5**	**19**
Sytuacja kryzysowa	**17**	**44**
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	**0**	**0**

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

- **Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:**

W roku 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program rządowy **„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”**, ustanowiony na podstawie Uchwały Nr 221 RADY MINISTRÓW z dnia 10 grudnia 2013r w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (M. P. z 2013r. poz. 1024 oraz z 2014r. poz. 671), którego strategicznym celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Program powyższy był realizowany na terenie gminy Wierzchosławice także w oparciu o uchwały Rady Gminy:

- *Uchwałę Nr IX/61/2015 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 29 czerwca 2015r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020.*
- *Uchwałę Nr IX/62/2015 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 29 czerwca 2015r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020.*

Ze środków przekazywanych w ramach Programu GOPS udzielał wsparcia osobom spełniającym warunki do otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy. GOPS udziela pomocy w szczególności:
1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
3) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym
– w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Ustawa o pomocy społecznej określa, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy dożywianie dzieci. Zgodnie z założeniami Programu, pomoc w zakresie dożywiania przyznaje się osobom i rodzinom, spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art.8 w/w ustawy. Pomoc ta, ze szczególnym uwzględnieniem gorącego posiłku, może być przyznana nieodpłatnie dzieciom i młodzieży w okresie nauki szkolnej w formie zakupu posiłków.

Zadanie powyższe jest finansowane ze środków otrzymanych od Wojewody Małopolskiego w wysokości 70% i ze środków własnych gminy Wierzchosławice w wysokości 30%.
Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania wynikające z realizacji Programu, poprzez zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci w przedszkolu oraz w szkołach posiadających stołówki, jak również w punktach żywieniowych w pozostałych szkołach w postaci dwudaniowych obiadów przygotowywanych i dostarczanych przez Firmę Handlowo-Usługową Marty Szeląg - Wierzchosławice 674.

Ponadto w ramach Programu GOPS udzielał pomocy osobom i rodzinom w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasiłek celowy), a zadanie to było finansowane ze środków otrzymanych od Wojewody Małopolskiego w wysokości 60% i ze środków własnych Gminy Wierzchosławice w wysokości 40%.

Na realizację powyższego programu przeznaczono w **2016 r**. ogółem: **163 632,00 zł**, w tym:

- zasiłki celowe - **77 040,00 zł;**
- posiłki - **86 592,00 zł;**

Ogółem środki własne gminy wyniosły: **56 811,00 zł**, natomiast dotacja z budżetu państwa: **106 821,00 zł**

Pomoc w formie zasiłku celowego za 2016r. w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:

Wyszczególnienie	Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” - zasiłek celowy
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**193**
Liczba rodzin	**121**
Liczba osób w rodzinach	**289**
Liczba świadczeń	**856**
Kwota świadczeń /zł/	**77 040,00**
z tego: - środki własne: - dotacja:	**30 834,00** **46 206,00**

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Pomoc w formie posiłku za 2016r. w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:

Wyszczególnienie	Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” - posiłek			
	Ogółem	w tym:		
		Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej
Liczba osób korzystających z posiłku	**153**	**30**	**123**	**0**
Liczba rodzin	**81**	**X**	**X**	**X**
Liczba osób w rodzinach	**360**	**X**	**X**	**X**
Liczba posiłków	**18416**	**3108**	**15308**	**0**
Koszt posiłków /zł/ z tego:	**76 501**	**10 847**	**65 654**	**0**
- środki własne: - dotacja:	**22 950** **53 551**	**3 254** **7 593**	**19 696** **45 958**	0 0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Pomoc w formie posiłku za 2016r. niewymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego:

Na podstawie pkt V.2 Uchwały Nr 221 RADY MINISTRÓW z dnia 10 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (M. P. z 2013r. poz. 1024 oraz z 2014r. poz. 671) – rodzinom, których dochody przekraczają 150% kryterium dochodowego, może zostać przyznana pomoc w formie dożywiania dzieci w szkole. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka
o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Świadczenie jest finansowane ze środków otrzymanych od Wojewody Małopolskiego w wysokości 70% i ze środków własnych gminy Wierzchosławice w wysokości 30%.
W roku 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach pomocą tą objął **20 dzieci.**
Koszt posiłków ogółem wyniósł: **10 091,00 zł**.

Wyszczególnienie	Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” - posiłek na podst. pkt V.2 uchwały RM –
Liczba dzieci	**20**
Liczba posiłków	**2316**
Koszt posiłków /zł/	**10 091,00**
z tego: - środki własne: - dotacja:	**3 027,00** **7 064,00**

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

-POZOSTAŁE OBSZARY DZIAŁALNOŚCI GOPS W WIERZCHOSŁAWICACH -

- **<u>Usługi opiekuńcze</u>**

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług

opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Obowiązek świadczenia usług opiekuńczych spoczywa na gminie i wynika z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej.

Mieszkańcy gminy, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni mogą skorzystać z pomocy w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, które świadczą osoby wykonujące prace społecznie użyteczne. W 2016 r. 9 osób było objętych tą formą pomocy w ramach prac społecznie użytecznych, usługi były świadczone w wymiarze 2-ch godzin dziennie od poniedziałku do piątku. 1 osoba objęta była usługami opiekuńczymi w formie pomocy sąsiedzkiej - umowa zlecenie, koszty finansowane były ze środków gminy.

Ponadto realizowane są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Organizacja, świadczenie i finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. 2005r Nr 189, poz.1598 z późn.zm.) Pomoc udzielana jest w miejscu zamieszkania wskazanej grupie osób, w tym dzieciom z rozpoznanym autyzmem dziecięcym.

W 2016 roku 3 dzieci z zaburzeniami psychicznymi było objętych świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych. Przyznane usługi dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzeń i świadczone są przez osoby posiadające kwalifikacje do ich wykonywania (w oparciu o zawarte umowy zlecenie). Uczestnictwo niepełnosprawnych dzieci w zajęciach spowodowało wyraźne postępy w ich stanie zdrowia, zachowaniu, mowie i nauce.

- **Kierowanie do domów pomocy społecznej**

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.
Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.
Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:
1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Kierowanie do domu pomocy społecznej (DPS) i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

Odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej ciąży na gminie tylko wówczas, gdy mieszkaniec domu i osoby mu bliskie zobowiązane do alimentacji nie wnoszą takiej opłaty. Jeśli dochody mieszkańca DPS są zbyt niskie i nie wystarczają na co miesięczne pokrycie kosztów utrzymania, gmina musi wziąć na siebie to zobowiązanie w części lub w całości.

W 2016 roku do domu pomocy społecznej zostały skierowane 2 osoby i łącznie w domach pomocy społecznej przebywało **8** mieszkańców z terenu gminy Wierzchosławice. W okresie od 1.01.2016r. do 31.12.2016r. wydatki na DPS wyniosły: **161 761 zł.**

- **Program prac społecznie użytecznych**

Program Prac Społecznie Użytecznych jest jedną z form przeciwdziałania całkowitemu wykluczeniu z rynku pracy oraz łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia. Skierowany jest do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
Prace społecznie użyteczne są organizowane w Gminie Wierzchosławice od roku 2006, czyli od momentu gdy pojawiły się takie możliwości prawne. Są one ukierunkowane przede wszystkim na osoby długotrwale bezrobotne, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji materialnej. Z tego też względu osoby do prac społecznie użytecznych są kwalifikowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2016 roku 31 osób długotrwale bezrobotnych z terenu Gminy Wierzchosławice skorzystało z możliwości czasowego zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych, które zostały zorganizowane przy udziale Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie, realizatorem i koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Do podstawowych celów Programu należą:

- wdrażanie długotrwale bezrobotnych do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin z problemem bezrobocia w ramach własnej pracy,
- przeciwdziałanie skutkom długotrwałego bezrobocia, m.in. pogłębianiu się poczucia bezradności u klientów pozostających bez pracy i powstawaniu patologii życia rodzinnego,
- aktywizacja klientów długotrwale bezrobotnych,
- przygotowywanie klientów GOPS do wymagań stawianych przez pracodawców na obecnym rynku pracy (staranność wykonania zleconej pracy, odpowiedzialność, uczciwość, dyspozycyjność, zaangażowanie itp.);
- poprawa wizerunku gminy pod względem czystości w okresie wiosenno-letnim.

Szczegółowy sposób i tryb organizowania prac społecznie użytecznych określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. Nr 155, poz. 921),

Program polega na zatrudnianiu osób bezrobotnych spełniających jednocześnie trzy warunki:

- posiadają II profil pomocy w PUP
- nie mają już prawa do zasiłku dla bezrobotnych;
- korzystają z pomocy społecznej.

Przy kierowaniu do prac społecznie użytecznych uwzględniany jest wiek osoby bezrobotnej, jej stan zdrowia i posiadane kwalifikacje. Bezrobotni wykonują prace gospodarczo-porządkowe i usługi opiekuńcze nad osobami, które z uwagi na stan zdrowia i niepełnosprawność wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu ze strony osób drugich w wymiarze czasu pracy wynoszącym 10 godzin tygodniowo. Osoba bezrobotna może cały rok (i dłużej) wykonywać prace społecznie użyteczne, przy czym zachowuje status osoby bezrobotnej. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym i wypadkowym, z tytułu posiadania statusu osoby bezrobotnej. Bezrobotny nie może nie przyjąć propozycji wykonania prac społecznie użytecznych, gdyż odmowa oznacza utratę statusu bezrobotnego, wstrzymanie opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz pozbawienie niektórych świadczeń otrzymywanych z pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne mogą być organizowane w:

- jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, m.in. ośrodkach pomocy społecznej, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ośrodkach wsparcia, ośrodkach interwencji kryzysowej,
- organizacjach pozarządowych statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej,
- organizacjach pomocy społecznej realizujących zadania pomocy społecznej na zlecenie lub w ramach działań statutowych,
- instytucjach działających na rzecz społeczności lokalnej takich, jak: szkoły, przedszkola, domy kultury, biblioteki.

➢ **Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej**

Począwszy od 2012 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach wyznaczono jako podmiot właściwy dla realizacji zadania z zakresu administracji publicznej dotyczącego wspierania rodzin, o których mowa w ustawie z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz.135). Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wierzchosławice na lata 2013-2015 został przyjęty uchwałą nr XXVII/176/2013 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 28 czerwca 2013r.

Zgodnie z art. 176 w/w ustawy, na samorząd gminny nałożono między innymi następujące zadania:
a) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
b) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
c) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku pro adopcyjnym:
d) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W 2016 roku **3** dzieci z terenu gminy Wierzchosławice przebywało w rodzinach zastępczych, gdzie zostały umieszczone w latach 2013-2014, w tym: 1 dziecko zostało umieszczone w spokrewnionej rodzinie

zastępczej, 2 dzieci zostało umieszczonych w niespokrewnionej rodzinie. W związku z powyższym gmina Wierzchosławice była zobowiązana pokrywać część kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2106 roku wydatkowano na ten cel kwotę **11 561 zł**.

Od dnia 02 września 2016 r. 2 dzieci zostało przekazane do adopcji zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie. Obecnie w rodzinie zastępczej przebywa jeszcze **1 dziecko – sierota zupełna.**

Rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pozostają pod stałym nadzorem pracowników socjalnych GOPS w Wierzchosławicach, którzy systematycznie monitorują sytuację w rodzinach, w szczególności dzieci. Rodziny te ponadto mogą otrzymać wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. Obowiązek taki wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – od 2015 roku jest to zadanie obowiązkowe gminy. W ramach tego zadania w 2016 r. GOPS zatrudniał 1 asystenta rodziny, który na wniosek pracowników socjalnych prowadził pracę z rodzinami wymagającymi wsparcia. Swoim działaniem obejmował łącznie w 2016 r. 8 rodzin. Asystent opracował i realizował plany pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.

W ramach wykonywanych obowiązków, asystent współpracował z takimi instytucjami jak:

- placówki oświatowe - pedagodzy,
- poradnie lekarza rodzinnego,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Punkt Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Wodociągi Wierzchosławickie.
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

Współpracował również w przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z koordynatorem pieczy zstępczej.

Koszt zatrudnienia asystenta rodziny w 2016 roku sfinansowany został w części ze środków pozyskanych z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016 w kwocie 9 839 zł. oraz ze środków własnych gminy w wysokości 10 805 zł. W bieżącym 2017 roku Program również będzie kontynuowany.

- **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach w roku 2016 kontynuował realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Wierzchosławice na lata 2016 – 2020, który został przyjęty uchwałą nr XVII/116/2016 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 29 lutego 2016r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Wierzchosławice tworzy lokalną strategię w zakresie ograniczania rozmiaru przemocy w rodzinie, poprawy bezpieczeństwa rodzin oraz minimalizacji szkód spowodowanych stosowaniem przemocy.

Przy wdrażaniu Programu uczestniczyli przede wszystkim pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach, Komisariat Policji Tarnów-Zachód, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, oświata, służba zdrowia, kuratorzy sądowi.

Obsługą administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach.

Realizacja zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w 2016 r. obejmowała następujące działania:

1. **Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców gminy Wierzchosławice na temat zjawiska przemocy w rodzinie i instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy:**

a) rozpowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (ulotki, plakaty), w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie - opracowanych przez pracowników Ośrodka;
b) informowanie osób dotkniętych przemocą o instytucjach działających na terenie gminy Wierzchosławice i poza gminą - zajmujących się problematyką przemocy;
c) zamieszczanie na stronie internetowej gminy Wierzchosławice oraz GOPS informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w razie zmian - aktualizowanie zamieszczanych informacji;
d) aktualizacja strony internetowej, na której są umieszczane bieżące informacje z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. **Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają oraz zapewnienie kompleksowej pomocy:**

a) funkcjonowanie Punktu Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, gdzie nieodpłatnie dyżury pełnią specjaliści:

- **Psycholog -** pierwszy i trzeci wtorek miesiąca w godz. 16^{00} - 18^{00}
- **Prawnik -** ostatnią środę miesiąca w godz. 16^{00} – 18^{00};

W ubiegłym roku w ramach dyżurów udzielono wsparcia 26 osobom.
Ponadto w ramach współpracy z Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego świadczone było poradnictwo prawne i psychologiczne. W budynku Urzędu Gminy funkcjonował Punk mobilny, gdzie dyżury pełnili: prawnicy i psychologowie, udzielano porad dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem oraz ich Rodzin.

b) stosowanie procedury Niebieskiej Karty, jako elementu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym – w roku 2016 założono 17 Niebieskich Kart.
c) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego - skład zespołu liczy 16 członków, w tym:
✓ pracownicy socjalni - 5,
✓ kierownik GOPS – 1,
✓ policjant - dzielnicowy – 1
✓ kuratorzy - 2,
✓ przedstawiciele oświaty (pedagodzy) - 2,
✓ przedstawiciele służby zdrowia (pielęgniarka środowiskowa) - 4,
✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wierzchosławicach – 1

W roku 2016 odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, 46 posiedzeń grup roboczych, których działania nakierowane były na konkretną rodzinę, przez cały rok 2016 członkowie zespołu objęli wsparciem 17 rodzin, w których zdiagnozowano zjawisko przemocy domowej.

3. **Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców:**

- Realizacja Projektu socjalnego **„Chcę być lepszym rodzicem”** skierowanych do rodziców w celu Zwiększenie świadomości na temat prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie.
- działania w ramach wspierania aktywnych form spędzania czasu wolnego, w tym - promujące zachowania bez agresji; **Projekt socjalny „Wakacje bez nudy”**
- funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych przy placówkach oświatowych;
- funkcjonowanie Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży w Wierzchosławicach filii w Mikołajowicach oraz Łętowicach.

4. **Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie -** szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy dla grup zawodowych przedstawicieli służb i instytucji z obszaru przeciwdziałania przemocy.

5. **Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w gminie Wierzchosławice.**

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie współpracuje z różnymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współpraca ta polega m.in. na wymianie

informacji pomiędzy instytucjami, sporządzaniu diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Wierzchosławice, działaniach w ramach profilaktyki, udzielaniu pomocy psychologicznej i prawnej ofiarom przemocy domowej, wspólnym analizowaniu sytuacji rodzin i planowaniu pomocy, kierowaniu osób nadużywających alkoholu i sprawców przemocy do innych instytucji.

- **Wypoczynek letni**

Każdego roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wierzchosławicach podejmuje działania, mające na celu zapewnienie wypoczynku letniego dzieciom z rodzin najbardziej potrzebujących z terenu gminy. Kolonie letnie cieszą się co roku dużym zainteresowaniem i uznaniem wśród uczestników, a chętnych do udziału w nich nie brakuje.

W roku 2016 dzieci z terenu gminy Wierzchosławice po raz kolejny brały udział w kolonii letniej. Kolonia odbyła się w terminie od 15.07.2016 do 24.07.2016 w miejscowości Milówka. Uczestniczyło w niej 43 dzieci z terenu gminy Wierzchosławice.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wierzchosławicach zakwalifikował 15 dzieci z rodzin potrzebujących wsparcia , którym pokryto udział w kolonii ze środków GKRPA.

Kolonia letnia dla dzieci z terenu gminy Wierzchosławice organizowana była przy współpracy z firmą „LUTUR".

Ponadto 6 dzieci z rodzin najuboższych skierowanych przez GOPS Wierzchosławice skorzystało z wyjazdu na kolonię letnią organizowaną przez Kuratorium Oświaty w Krakowie. Kolonia odbyła się w miejscowości Jabłonka od 6 do 17 lipca 2016 roku.

- **Zorganizowanie Kolacji Wigilijnej**

W dniu 18 grudnia 2016 r. zorganizowana została po raz 25 - tradycyjna, uroczysta Kolacja Wigilijna dla osób starszych, chorych i samotnych z terenu Gminy Wierzchosławice. Uroczystość odbyła się w Centrum Kultury Wsi Polskiej w Wierzchosławicach. Zgodnie z przyjętym zwyczajem Wigilia rozpoczęła się uroczystą Mszą św., która odprawiona została w budynku Centrum Kultury Wsi Polskiej o godz. 13^{00}. Po Mszy św. młodzież Gimnazjum przedstawiła jasełka, następnie nastąpiło powitanie wszystkich uczestników Kolacji, dzielenie się opłatkiem, składanie życzeń świąteczno - noworocznych oraz spożywanie tradycyjnych potraw wigilijnych.

Przebieg kolacji uświetniła oprawa muzyczna, którą przygotował i przedstawił Zespół Pieśni i Tańca „Swojacy". Kolacja zakończyła się wspólnym kolędowaniem wszystkich uczestników.

Organizacja Kolacji Wigilijnych stała się już wieloletnią tradycją i z roku na rok cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców naszej Gminy, dla których spotkania te są wyjątkowym przeżyciem i okazją do integracji w środowisku.

Kolacja Wigilijna została sfinansowana ze środków pozyskanych od licznych sponsorów. Dzięki udzielonemu wsparciu finansowemu osoby starsze, samotne i najbardziej potrzebujące z terenu tutejszej Gminy mogły wziąć udział w niezapomnianej uroczystości.

- **Zabawa mikołajkowa**

Jak co roku - w ramach współpracy z Towarzystwem Powszedniej Pomocy "Serce" w Tarnowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach zakwalifikował 20 dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej z terenu gminy Wierzchosławice do wzięcia udziału w zabawie mikołajkowej w dniu 06.12.2016r. Każde dziecko otrzymało paczkę świąteczną.

- **Dystrybucja jabłek i warzyw**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 r. wspólnie z radnymi i sołtysami prowadził dystrybucję jabłek i warzyw. Do Gminy Wierzchosławice trafiły bezpłatne jabłka i warzywa za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża oraz Caritas Diecezji Krakowskiej

Jabłka nieodpłatnie wydawane były w miesiącach: kwiecień, październik 2016 r. natomiast warzywa w październiku 2016 r. i trafiły do osób najbardziej potrzebujących. Głównymi odbiorcami byli świadczeniobiorcy pomocy społecznej a także osoby zakwalifikowane do pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 a także inni mieszkańcy Gminy Wierzchosławice, którzy się zgłosili.

Jabłka otrzymało:

- kwiecień 2016 r. - 650 rodzin,
- październik 2016 r. - 800 rodzin,

Warzywa otrzymało:

- październik 2016 r. – 244 rodziny,

Ogółem zostało wydanych:

- 10 ton warzyw,
- 40 ton jabłek.

➢ **Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020**

W roku 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach kontynuował pomoc dla klientów w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020.
Celem Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 jest dotarcie z pomocą żywnościową do grup osób najbardziej potrzebujących w całej Polsce. W ramach programu 448 osób najbardziej potrzebujących z terenu Gminy Wierzchosławice mogło skorzystać ze wsparcia w postaci żywności, jak również możliwości uczestniczenia w działaniach edukacyjnych.

Osoby które otrzymały skierowanie z Ośrodka Pomocy Społecznej, skorzystały ze wsparcia w postaci żywności, która była dystrybuowana przy współpracy z Caritas Archidiecezji Krakowskiej w formie paczek żywnościowych. Każda z osób otrzymujących paczki żywnościowe, otrzymała w nich produkty następującego typu: makaron świderki, ryż biały, kaszę jęczmienną, mleko UHT, fasola w puszce, groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, dżem truskawkowy, mielonkę wieprzową, klopsiki w sosie własnym, cukier biały, olej rzepakowy, kawę, sok jabłkowy, ser topiony, szynka, herbatniki, woda mineralna, chleb żytni.

Pomoc żywnościowa, w postaci paczki żywnościowej była przekazywana do osób spełniających kryteria kwalifikowalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej, tj.: osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej .

Ponadto w dniu 28.11.2016 r. w Gosławicach odbyły się warsztaty **kulinarne, ekonomiczne oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności** dla beneficjentów programu. Warsztaty miały na celu wzmacnianie samodzielności i kompetencji beneficjentów w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego. Uczestniczyło w nich 50 osób

POPŻ jest finansowany ze środków Unii Europejskiej (FEAD) i ze środków krajowych (budżet państwa) w podziale 85% i 15%
Zadanie jest kontynuowane w roku 2017.

Od stycznia 2017 podwyższeniu uległa wysokość kryterium dochodowego kwalifikującego osoby do korzystania z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - Podprogram 2016. Podwyższone kwoty w ramach Podprogramu 2016 wynoszą **1 268 zł dla osoby samotnie gospodarującej** (dotychczas było to 951 zł) **oraz 1 028 zł dla osoby w rodzinie** (dotychczas 771 zł). Progi wzrosły do 200 proc. kryterium, uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Poprzednie kryterium w wysokości 150 proc. obowiązywało od początku realizacji PO PŻ 2014-2020, tj. od grudnia 2014 r. Od 2017 roku więcej osób będzie mogło skorzystać z pomocy żywnościowej w ramach Programu.

➢ **Projekty socjalne**

Projekt socjalny „Wakacje bez nudy"

Ponieważ nie wszystkie dzieci w czasie wakacji miały możliwość wyjazdu na obozy czy kolonie – specjalnie dla nich GOPS w Wierzchosławicach przy współpracy z Gminnym Centrum Kultury przygotował dla nich ofertę zagospodarowania czasu wolnego.

Projekt został skierowany do dzieci w wieku od 7 do 13 lat, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych patologią społeczną i znajdujących się jednocześnie w trudnej sytuacji materialno-bytowej.

Celem projektu było aktywne zagospodarowanie czasu wolnego od zajęć szkolnych oraz promowanie zdrowego stylu życia poprzez ułatwienie dzieciom dostępu do rekreacji. Czas realizacji: 18.07.2016 do 22.07.2016. W programie projektu uwzględniono między innymi:

- zabawy sportowe,
- konkursy z nagrodami,
- wycieczka do ZOO w Krakowie,
- wyjazd do kina,
- ognisko z atrakcjami.

Wszystkie dzieci chętnie angażowały się w program zajęć, dlatego na zakończenie otrzymały atrakcyjne upominki zafundowane w ramach sponsoringu przez Firmę LEDI.

Realizacja celów zawartych w programie wypoczynku była możliwa dzięki wsparciu finansowemu i rzeczowemu ze strony sponsorów, ponadto projekt współfinansowany był ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Projekt socjalny „Chcę być lepszym rodzicem"

W roku 2016 zorganizował warsztaty dla rodziców ramach projektu socjalnego **pn. „Chcę Być Lepszym Rodzicem"**. projekt skierowany był głównie do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych względem swoich dzieci, dotkniętych lub zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami.
Powyższe wsparcie miało na celu przywrócenie rodzinom zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji oraz nabycia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych.
Na udział w warsztatach zdecydowało się 12 rodziców, warsztaty ukończyło 5 rodziców.
Warsztaty prowadzone były przez psychologa-mediatora **od września do listopada 2016 r.**

Projekt socjalny „Bezpieczny senior – zagrożenia dla osób starszych i samotnych"

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach w 2016 roku podjął inicjatywę działania w środowisku lokalnym gminy w formie odwiedzin osób starszych, niepełnosprawnych zamieszkujących samotnie na terenie gminy Wierzchosławice. Realizacja projektu trwała od IV kwartału 2016 r, do I kwartału 2017 r.

Pracownicy socjalni oraz dzielnicowy podczas odwiedzin przeprowadzali rozmowę na temat bezpieczeństwa seniorów, przekazywane były również materiały informacyjne w formie ulotek zawierających informacje jak postępować, aby nie dopuścić do sytuacji zagrożenia oraz jak się zachować w przypadku wystąpienia zagrożenia. Przedsięwzięcie miało za zadanie zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i dostarczenie osobom starszym, niepełnosprawnym zamieszkującym samotnie wiedzy na temat - jak uniknąć zagrożeń, nie dać się oszukać i bezpiecznie funkcjonować w swoim środowisku zamieszkania. W/w działaniami objęto **52 osoby** z terenu Gminy Wierzchosławice.

Projekt realizowany jest ze środków własnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Koszt stanowiło wydrukowanie ulotek/broszur informacyjnych.

- **Współpraca z Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie**

W roku 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nawiązał współpracę z Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego w ramach POMOCY DLA OSOB POKRZYWDZONYCH PRZESTĘPSTWEM . Podczas dyżurów odbywających się w Punkcie Mobilnym w Wierzchosławicach osoby pokrzywdzone przestępstwem oraz członkowie ich rodzin mogły skorzystać z bezpłatnych porad specjalistów (prawnika, mediatora, psychologa, osoby pierwszego kontaktu) oraz bezpłatnej pomocy prawnej. Łącznie z w/w pomocy skorzystało 14 rodzin.

- **Praca socjalna:**

Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej. Jest to działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia poprzez organizowanie dostępu do całego systemu usług umożliwiających w ostatecznym efekcie samodzielność życiową i godne uczestnictwo w życiu społecznym. Pracownik socjalny podejmuje szereg działań w ramach pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. Odmowa zawarcia lub niedotrzymanie postawień kontraktu przez osobę lub rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Celem rozwiązywania problemów rodziny lub osoby pracownik socjalny prowadzi wiele rozmów, podejmuje działania interwencyjne, wspiera klienta w rozwiązywaniu problemów, pomaga załatwiać sprawy skomplikowane, współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych tutejszego Ośrodka obejmuje następujące obszary działalności:

- **Praca socjalna na rzecz zapewnienia/uzyskania niezbędnych środków materialnych:**

Pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno – rentowych;
Pomoc w uzyskaniu świadczeń z tytułu alimentów i ich podwyższeniu;

Pomoc w uzyskaniu świadczeń z funduszu pracy;
Pomoc w pozyskaniu pozostałych świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego;
Udzielenie pomocy materialnej z pomocy społecznej;
Pomoc materialna w oparciu o darowizny;
Pomoc w uzyskaniu pomocy materialnej od organizacji pozarządowych;
Pomoc w uzyskaniu ulg, umorzeń itp.;
Pomoc i edukacja w zakresie gospodarowania budżetem domowym;
Wspólne z klientem planowanie i monitorowanie wydatków.

- **Praca socjalna na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych:**

Pomoc w wynajmie mieszkania;
Pomoc w załatwieniu formalności związanych z zameldowaniem;
Pomoc w spłacie lub umorzeniu zaległości;
Pomoc w uzyskaniu tytułu prawnego do zajmowanego lokalu;
Wspólne z klientem monitorowanie opłacania wydatków mieszkaniowych;
Pomoc w pozyskaniu miejsca w placówce noclegowej;
Pomoc w zakresie dostosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej;
Pomoc w sprawach związanych z koniecznymi pracami remontowymi, oraz naprawą, zakupem, wymianą sprzętów gospodarstwa domowego.

- **Praca socjalna na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia:**

Pomoc w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy;
Pomoc w uzyskaniu możliwości udziału w programach i zajęciach aktywizujących dla bezrobotnych;
Pomoc w uzyskaniu dostępu do szkoleń przekwalifikowujących lub doskonalących posiadane kwalifikacje;
Pomoc w uzyskaniu możliwości podjęcia pracy w formach subsydiowanych przez PUP (prace interwencyjne, roboty publiczne);
Pomoc w docieraniu do pracodawców;
Pomoc w uzyskaniu miejsca pracy na stanowisku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych;
Wsparcie w sytuacji pozostawania bez pracy bezrobotnego i jego rodziny;
Kierowanie do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie Gminy – w 2015r. prace te wykonywało **33 osoby** z terenu gminy, które kierowane były do prac porządkowych lub usług opiekuńczych.

- **Praca socjalna na rzecz poprawy stanu zdrowia:**

Ułatwienie dostępu do świadczeń zdrowotnych;
Pomoc w realizacji recept, skierowań;
Pomoc w załatwieniu pobytu w szpitalu;
Pomoc w załatwieniu wizyt lekarskich w domu;
Wizyty z klientami w poradniach specjalistycznych;
Edukacja w zakresie profilaktyki i higieny zdrowotnej w rodzinie;
Pomoc w uzyskaniu sprzętu medycznego, ortopedycznego.

- **Praca socjalna na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym:**

Działania na rzecz zapewnienia opieki osobie starszej lub niepełnosprawnej przez rodzinę;
Zapewnienie usług opiekuńczych w domu osoby starszej i niepełnosprawnej;
Zapewnienia osobie starszej i niepełnosprawnej w środowisku usług świadczonych przez pielęgniarki środowiskowe;
Pomoc w uzyskaniu możliwości pobytu w dziennych placówkach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych;
Działania interwencyjne w sytuacji osoby zaniedbanej, zagrożonej, potrzebującej pomocy;
Monitoring jakości świadczonych usług opiekuńczych;
Pomoc w zapewnieniu opieki całodobowej w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych.

- **Praca socjalna na rzecz uzyskania i wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych:**

Pomoc w ustaleniu stopnia niezdolności do pracy lub stopnia niepełnosprawności;
Pomoc w uzyskaniu sprzętu medycznego, ortopedycznego, świadczeń materialnych PFRON;
Pomoc w uzyskania skierowania na turnusy rehabilitacyjne, sanatorium;
Pomoc w korzystaniu z ulg, uprawnień przysługujących osobie niepełnosprawnej;
Pomoc w uzyskaniu miejsca w środowiskowych domach samopomocy lub warsztatach terapii zajęciowej.

- **Praca socjalna na rzecz zapewnienia właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży:**

Prowadzenie poradnictwa i edukacja w obszarze opiekowania się i wychowywania dzieci;
Pomoc w docieraniu rodziców z dziećmi do instytucji w celu diagnozy rozwoju i rehabilitacji;
Pomoc w korzystaniu ze świetlic, placówek wsparcia dziennego;
Edukacja i poradnictwo w zakresie profilaktyki i higieny zdrowotnej dzieci i młodzieży;
Współpraca ze szkołą w zakresie realizacji obowiązku szkolnego;
Pomoc w uzyskaniu podręczników szkolnych;
Pomoc w uzyskaniu nauczania indywidualnego;

Pomoc w zorganizowaniu wypoczynku dla dzieci (kolonie, zielone szkoły);
Pomoc w uzyskaniu miejsca w przedszkolu;
Działania interwencyjne w sytuacji stwierdzenia naruszenia praw dziecka;
Wystąpienie do sądu o wydanie zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych;
Współpraca z kuratorem nad poprawą funkcjonowania rodziny;
Zapewnienie opieki całodobowej w sytuacjach interwencyjnych;
Pomoc w znalezieniu rodziny zastępczej.

- **Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny:**

Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie;
Wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, w szczególności prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty" oraz udzielanie informacji o kompetencjach policji, prokuratury, sądu i pomoc w nawiązaniu kontaktu z w/w instytucjami;
Pomoc w docieraniu do grup wsparcia i ośrodków interwencji kryzysowej;
Pomoc w docieraniu do rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego;
Edukacja i poradnictwo w zakresie doskonalenia umiejętności społecznych.

- **Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie:**

Doprowadzenie do konsultacji psychologicznej i/lub psychiatrycznej;
Doprowadzenie do podjęcia leczenia i monitorowanie procesu leczenia;
Pomoc w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym – za jej zgodą;
Podjęcie działań interwencyjnych w celu umieszczenia osoby w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody, w trybie nagłym;
Podjęcie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w szpitalu psychiatrycznym lub domu pomocy społecznej – bez zgody osoby, pomoc w wykonaniu w/w postanowienia;
Podjęcie działań w celu częściowego bądź całkowitego ubezwłasnowolnienia, ustanowienia opiekuna prawnego;
Pomoc w uzyskaniu usług specjalistycznych;
Pomoc w uzyskaniu miejsca w środowiskowym domu samopomocy lub innym ośrodku wsparcia.

- **Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym:**

Kierowanie na zajęcia profilaktyczno – edukacyjne osób z grupy ryzyka;
Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia;
Pomoc w podjęciu leczenia i monitorowanie procesu leczenia;
Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie działaniami osób uzależnionych;
Pomoc w docieraniu do grup wsparcia i uzyskaniu pomocy psychologicznej przez osoby uzależnione i współuzależnione;
Monitorowanie utrzymywania abstynencji.
Współpraca z grupą AA „Nadzieja" w Wierzchosławicach

- **Inne:**

Pomoc w wyrabianiu dokumentu tożsamości;
Załatwienie pogrzebu;
Pomoc w uzyskaniu porady prawnej lub psychologicznej;
Edukacja w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
Poradnictwo.

III. Świadczenia rodzinne:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach na mocy upoważnienia Wójta Gminy Wierzchosławice realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003r o świadczeniach rodzinnych
(Dz. U. z 2016 r, poz. 1518 ze zm.), która określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a,
4. świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b,
5. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
6. świadczenie rodzicielskie.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się, stanowiących podstawę do ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1238), od dnia 01 listopada 2015r. podwyższone zostały kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku rodzinnego.

Obowiązujące w 2016r. kryteria dochodowe wynosiły:

- od 01 listopada 2015r. do 31 października 2017r. kryterium dochodowe wynosi **674 zł** na osobę w rodzinie lub **764 zł** na osobę w rodzinie, w której jest niepełnosprawne dziecko.

Kwoty zasiłku rodzinnego od 01 listopada 2015r. do 31 października 2016 r. wynoszą:

- **89 zł** na dziecko do ukończenia 5 roku życia;
- **118 zł** na dziecko powyżej 5 roku życia, do ukończenia 18 roku życia;
- **129 zł** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia, do ukończenia 24 roku życia.

Kwoty zasiłku rodzinnego od 01 listopada 2016r. do 31 października 2017r. wynoszą:

- **95 zł** na dziecko do ukończenia 5 roku życia;
- **124 zł** na dziecko powyżej 5 roku życia, do ukończenia 18 roku życia;
- **135 zł** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia, do ukończenia 24 roku życia.

Uchwalona przez Sejm w dniu 24 lipca 2015 r. ustawa o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw wprowadziła od 1 stycznia 2016r. nowe świadczenie rodzinne – **świadczenie rodzicielskie.**

Ustawa ta została podpisana przez Prezydenta RP w dniu 5 sierpnia 2015r. i po publikacji w Dzienniku Ustaw weszła w życie 1 stycznia 2016r.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły dziecko, **a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego**. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są **między innymi** bezrobotni (niezależnie od rejestracji lub nie w urzędzie pracy), studenci, rolnicy, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Także osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeśli nie będą pobierały zasiłku macierzyńskiego będą mogły ubiegać się o świadczenie rodzicielskie.

W roku 2016 wydatki na świadczenia rodzinne wyniosły : **2 230 307,30 zł,** w tym:

- zasiłki rodzinne z dodatkami – **1 110 695, 40 zł**;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – **85 000,00 zł**;
- świadczenia opiekuńcze – **840 030,00 zł**;
- świadczenie rodzicielskie – **194 581,90 zł**;

Wydatki na świadczenia rodzinne w 2016 roku:

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń /zł/
1.	**Zasiłki rodzinne ogółem, w tym pobierane na:**	**6749**	**752 559,77**
1.1	dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia	**1625**	145 709,96
	dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	**4590**	539 820,32
1.3	dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	**534**	67 029,49
	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	**3207**	358135,63
2.1	urodzenia dziecka	**31**	31 000,00
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	**164**	62 160,00
2.3	samotnego wychowywania dziecka	**154**	28 613,54
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka	**324**	31 623,82

	niepełnosprawnego		
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	**412**	40 224,03
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	**967**	60 584,99
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	**1 155**	103 929,25
ZASIŁKI RODZINNE Z DODATKAMI (wiersz 1 +2)		**9 956**	**1 110 695,40**
3.	**Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia**	**85**	85 000,00
	Świadczenia opiekuńcze, w tym:	**2 376**	840 030,00
4.1	zasiłki pielęgnacyjne	**1 915**	292 995,00
4.2	świadczenie pielęgnacyjne	**399**	517 143,00
4.3	specjalny zasiłek opiekuńczy	**62**	29 892,00
6.	**Świadczenie Rodzicielskie**	**210**	194 581,90
Ogółem		**12 542**	**2 230 307**

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Przyznanie świadczeń rodzinnych następuje na wniosek osoby zainteresowanej poprzez wydanie decyzji administracyjnej.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz w ramach realizacji ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym i zdrowotnym GOPS kontynuuje opłatę **składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne osobom które mają ustalone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku dla opiekuna.**

Wydatki na składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne w 2016 roku:

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń /zł/
1.	**Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne**	**289**	**98 372,12**
2.	**Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby otrzymujące specjalny zasiłek opiekuńczy**	**33**	**4 272,27**
3.	**Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne**	**84**	**9 379,68**
4.	**Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby otrzymujące specjalny zasiłek opiekuńczy**	**50**	**2 233,24**
Ogółem		**456**	**114 257,31**

Ponadto poza wypłatą powyższych świadczeń Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach działając zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2015r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (Dz. U. z 2014r., poz. 567), w roku 2014 nadal realizował wypłatę **zasiłków dla opiekunów**

osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013r., w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.
Zasiłek dla opiekuna przysługuje:
1) za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.;
2) od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.

Zasiłek dla opiekuna za okresy, o których mowa w pkt 1, przysługiwał wraz z odsetkami ustalonymi w wysokości odsetek ustawowych, określonych przepisami prawa cywilnego.

Organ, który wypłacał świadczenia pielęgnacyjne do dnia 30 czerwca 2013r., w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy miał obowiązek poinformowania świadczeniobiorców o możliwości złożenia wniosku o przyznanie zasiłku dla opiekuna oraz o warunkach nabywania do niego prawa.

Ustalając prawo do zasiłku dla opiekuna wymagane jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, na zasadach określonych w przepisach o pomocy społecznej, w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osobę ubiegającą się o zasiłek dla opiekuna. Wywiad przeprowadza się w miejscu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Aktualizację wywiadu przeprowadza się co 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który zostało ustalone prawo do zasiłku dla opiekuna, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w każdej sytuacji, gdy zaistnieją wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna. W roku 2016 pracownicy socjalni GOPS w Wierzchosławicach przeprowadzili **46** wywiady rodzinne dla celów wypłaty świadczeń rodzinnych.

Zasiłki dla opiekunów, koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne, opłacane za osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna, są finansowane ze środków z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych.

Wydatki na wypłatę zasiłków dla opiekuna w 2016 roku:

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń /zł/
1.	Zasiłek dla opiekuna	**145**	**74 602,86**
3.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna	**96**	**13 580,21**
4.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna	**41**	**1 873,56**
Ogółem kwota:		**282**	**90 056,63**

- **Zadania określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych –**

Ogólny koszt: **2 230 307, 00 zł** obejmuje wypłatę świadczeń z zakresu:
1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. świadczenia opiekuńcze:
   zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
4. świadczenie rodzicielskie.

- **Zadania określone w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna –**

Ogólny koszt: **74 602,86 zł** obejmuje wypłatę świadczeń z zakresu:
1. zasiłki dla opiekuna,

- **Zadania określone w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów –**

Ogólny koszt:**147 250,00 zł** obejmuje wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Rozliczenie wykonania zadań rzeczowych za 2016r., w ramach otrzymanych kwot dotacji w rozdziale 85212 – świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, zasiłki dla opiekunów ogółem wyniosła **2 642 926,67 zł.**

Wykorzystano następujące środki:

- **1 978 878,43 zł. -** na świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia pielęgnacyjne,
  zasiłki pielęgnacyjne, becikowe),
- **98 372,12 zł. -** składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne,
- **4 272,27zł. -** składki na ubezpieczenie emeryt. rent. za osoby otrzymujące specjalny zasiłek opiekuńczy,
- **29 892,00 zł. -** specjalny zasiłek opiekuńczy,
- **65 344,40 zł. -** na koszty obsługi zadania,
- **147 250,- zł. -** na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **4 663,40 zł. -** koszty obsługi zadania,
- **74 602,86 zł -** zasiłek dla opiekuna,
- **13 580,21 zł. -** składki na ubezpieczenie emeryt. rent. za osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna,
- **2 645,48 zł. -** koszty obsługi zadania,
- **26 954,57zł. -** świadczenie rodzinne zł za zł,
- **808,63 zł. -** koszty obsługi zadania,
- **194 581,90 zł. -** świadczenie rodzicielskie,
- **1 080,00 zł -** koszty obsługi zadania.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

Obok realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach realizuje również wypłatę **świadczeń z funduszu alimentacyjnego**. Należy pamiętać, iż dostarczanie środków utrzymania osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a w szczególności dzieciom, jest w pierwszej kolejności obowiązkiem członków ich rodziny, wskazanych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Jednakże do obowiązków państwa należy wspieranie osób w trudnej sytuacji materialnej, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób zobowiązanych do alimentacji.

W związku z powyższym osobom mającym zasądzone alimenty, których egzekucja jest całkowicie bezskuteczna, wypłacane jest świadczenie z funduszu alimentacyjnego.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłacane przez gminę na mocy ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015r., poz. 859 z późn. zm.) przysługuje:

- osobie do ukończenia 18 roku życia lub gdy się uczy w szkole lub w szkole wyższej do 25 roku życia,
- powyżej 25 roku życia bezterminowo, gdy posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie, na którą zostały zasądzone alimenty, jeżeli postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec dłużnika w ciągu ostatnich dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku okazało się bezskuteczne,
- dziecku wychowywanemu w pełnej rodzinie, przez samotnych rodziców, przez rodzica w drugim związku małżeńskim, przez rodzica będącego w związku konkubenckim.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **725 zł.**

Wydatki poniesione w 2016 roku na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego:

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń /zł/
1.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	**396**	**147 250,00**

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Świadczenia wychowawcze

informacja o realizacji programu „Rodzina 500 plus" w gminie Wierzchosławice

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2016 poz. 195 ze zm), gmina Wierzchosławice przystąpiła do realizacji programu „Rodzina 500 plus", to jest przyznawania i wypłacania świadczenia wychowawczego.
Postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z ustawą jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub otrzymującej świadczenie wychowawcze.
Zarządzeniem nr 17/2016 Wójta Gminy Wierzchosławice z dnia 02 marca 2016 roku, do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego na terenie tutejszej gminy został wyznaczony Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchosławicach.

Ogólne informacje i zasady przyznawania świadczenia wychowawczego:

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka lub opiekunowi prawnemu dziecka.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości **500,00 zł** miesięcznie, do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia, na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie, niezależnie od osiągniętego przez rodzinę dochodu.
Jeżeli dochód w rodzinie w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **800,00 zł**, świadczenie przysługuje również na pierwsze dziecko w rodzinie. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **1 200,00 zł**.
Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, pierwsze dziecko oznacza to jedyne lub najstarsze dziecko w rodzinie w wieku do ukończenia 18. roku życia, w przypadku dzieci urodzonych tego samego dnia, miesiąca i roku, będących najstarszymi dziećmi w rodzinie w wieku do ukończenia 18. roku życia, pierwsze dziecko oznacza jedno z tych dzieci wskazane przez wnioskodawcę.

W przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko, organ właściwy ma obowiązek zweryfikować, czy w odniesieniu do rodziny osoby ubiegającej się o świadczenie spełnione zostało kryterium dochodowe, które jest warunkiem do przyznania świadczenia.
Rokiem bazowym, z którego dochody stanowią podstawę ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego w bieżącym okresie świadczeniowym, jest rok kalendarzowy 2014. Prawo do świadczenia ustala się z uwzględnieniem określonych ustawą przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu.
W przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego osoby otrzymujące świadczenie wychowawcze są obowiązane do niezwłocznego powiadomienia o tym organu właściwego wypłacającego to świadczenie, gdyż niepoinformowanie o zmianach może skutkować powstaniem nienależnie pobranego świadczenia, a w konsekwencji – koniecznością jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.
Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka albo opiekuna prawnego dziecka.
Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze.

Świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli:
1) dziecko pozostaje w związku małżeńskim;
2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej;
3) pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko;
4) członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku gdy rodzina marnotrawi wypłacane jej świadczenie wychowawcze lub wydatkuje je niezgodnie z celem, organ właściwy może przekazać należne świadczenie wychowawcze w całości lub w części w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczął się w dniu 1 kwietnia 2016 roku i kończy się dnia 30 września 2017 roku.

Dane liczbowe dotyczące realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci na terenie gminy Wierzchosławice w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016 roku:

Informacja o liczbie złożonych wniosków:

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016 r.
1.	Liczba wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym:	827
1.1.	- na pierwsze dziecko i na kolejne dzieci	525
1.2.	- na drugie dziecko i na kolejne dzieci	302

Informacja o liczbie przyznanych i wypłaconych świadczeń wychowawczych, poniesionych na ten cel wydatkach z budżetu państwa oraz o liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego:

L.p.	Wyszczególnienie	Miesiąc									SUMA
		kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Liczba świadczeń wychowawczych należnych (przysługujących) za miesiąc...	1 065	1 068	1 068	1 071	1 072	1 070	1 057	1 056	1 046	9 573
1.1.	- w tym na pierwsze dziecko	403	400	396	399	400	400	390	387	382	3 557
2.	Liczba świadczeń wychowawczych wypłaconych w formie pieniężnej w miesiącu...	232	957	1 858	1 156	1 075	1 060	1 063	1 110	1 062	9 573
3.	Liczba świadczeń wychowawczych wypłaconych (przekazanych) w formie rzeczowej lub opłacania usług w miesiącu...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Poniesione z budżetu państwa wydatki na świadczenie wychowawcze (bez	115 967	476 709	923 002	574 625	536 259	527 950	527 359	552 772	528 468	4 763 111

L.p.	Wyszczególnienie	Miesiąc									SUMA
		kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	środków na koszty obsługi i na wdrożenie) w miesiącu...										
5.	Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko/dzieci za miesiąc	697	698	699	700	704	710	709	710	710	735*

*ogólna liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie wychowawcze w 2016 roku.

Informacja na temat finansowania w 2016 roku ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w tym środków na wdrożenie tej ustawy oraz na koszty obsługi świadczeń wychowawczych:

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
		1
1.	Plan na realizację w 2016 roku ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	4 860 317
2.	Otrzymana w 2016 roku dotacja z budżetu państwa na realizację ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, z tego poniesione wydatki:	4 860 317
2.1.	- na wdrożenie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	16 907
2.2.	- na wypłatę świadczeń wychowawczych	4 763 111
2.3.	- na obsługę świadczeń wychowawczych	80 299
3.	Poniesione w 2016 roku wydatki na obsługę świadczeń wychowawczych z innych źródeł niż dotacja celowa z budżetu państwa	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.